

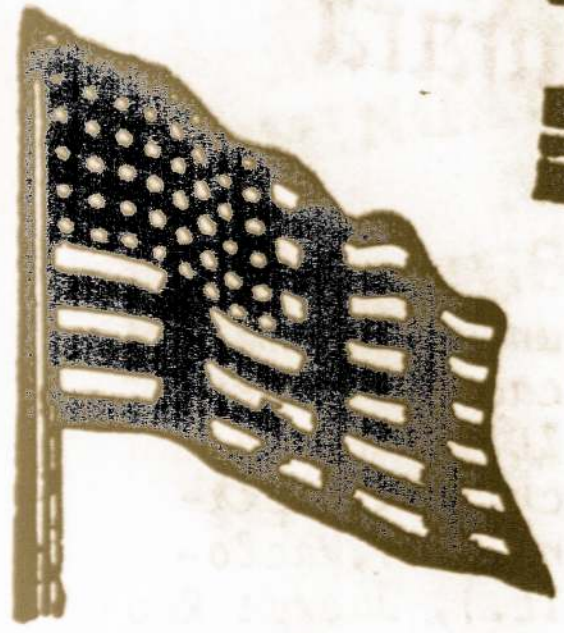
Midwest Inter. Library
5721 Cottage Grove Ave.
Chicago, Ill. 60637

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

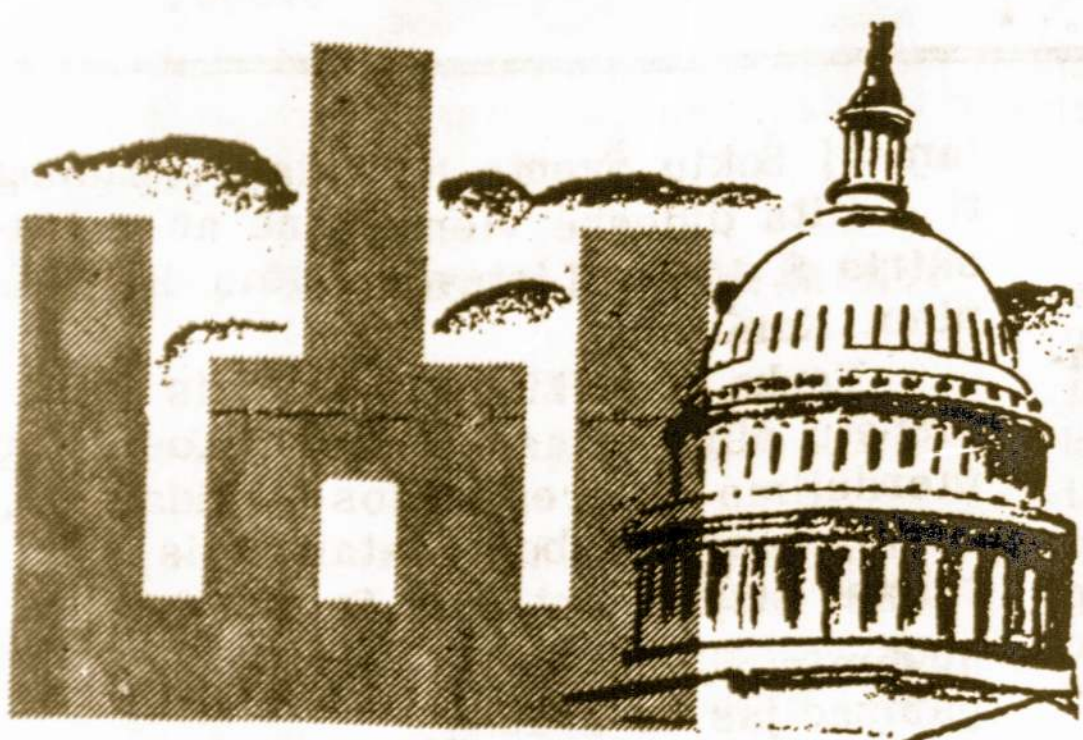
Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

* VLIKO METAI *

FEBRUARY 20, 1984

NR. 4, 1984

VASARIO 16

VASARIO 16 MINĖJIMAS US KONGRESE

Šiais metais, minint US Senate Lietuvos Nepriklausomybės 66 metų atkūrimo sukaktį, padarė pareiškimus 19 senatorių ir US Atstovų Rūmuose 62 kongresmenai. Pareiškimai, dažnai dokumentuoti, atspausdinti Congressional Record keliose laidose.

Iš tikrųjų, tų pareiškimų esama daugiau, nes buvo pasisakymų dar ir prieš vasario 16 dienos datą. Paprastai, kasmet Vasario 16 pamini apie šimtas senatorių ir kongresmenų.

ALTO POLITINIAI UŽMOJAI

Amerikos Lietuvių Taryba savo politiniai veiklai puoselėti yra sudariusi Politinę Komisiją, kurios pirm. yra dr. Jonas Valaitis, sekcijų vadovai - Jonas Talandis - respublikonų ir Stanley Balzekas Jr. - demokratų. Jis taipgi yra antrasis komisijos pirmininkas, sekretorius - adv. Aleksandras Domanskis, nariai; Petras Bučas ir dr. Leonardas Šimutis.

Komisija seks JAV administracijos ir kongreso politiką, stebėdama iš Lietuvos laisvinimo pusės. Ji ruoš memorandumus, protestus ir kitus raštus. Suplanuota sudaryti atskiras respublikonų ir demokratų sekcijas, per kurias bus galima sėkmingiau kelti Lietuvos reikalus jų centruose ir kurių dėka bus galima sėkmingiau kontaktuoti jų partijų pareigūnus. Bus stengiamasi paremti lietuvius, siekiančius politinių postų ir bus skatinami jaunesnės kartos lietuviai įsijungti į JAV politinę veiklą. Numatyta paruošti JAV administracijai memorandumą, liečiantį Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymą.

Lietuvos Nepriklausomybę minint JAV senate 1984 m. vasario 21 d. ALTO DELEGACIJA ir Washingtono liet. veikėjai. Iš kairės: Amerikos Balso vadovas Alfonsas Petrutis, dr. Kostas Jurgėla, Gražina Krivickienė, ALT valdybos narys Mykolas Pranevičius iš Chicago, Lietuvos Diplomatinijos Sešas dr. St. Bačkis, senatorius Charles H. Percy, VLIKO pirm. pav. prof. dr. Domas Krivickas, ALT valdybos narys Petras Bučas iš Chicago, VLIKO-ELTOS įstaigos vedėja Margarita Samatienė, ALTO įgaliotinis Washingtono prof. dr. Jonas Genys ir Juozas Laučka. (U.S. Senate Photograph)

JAU RUOŠIAMASI AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESUI

Amerikos Lietuvių Tarybos sudarytas centrinis komitetas ruošti Amerikos Lietuvių kongresui jau planuoja kongreso eigą. Komitetui vadovauja pirm. Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė, vicepirm. dr. Vladas Šimaitis, sekr. inž. Grožvydas Lazauskas, Kongresas vyks Quality Inn Midway (buv. Cezars Inn) 5001 West 79th Street, Chicago (Burbank priemiesty). 1984 m. spalio 26 dieną (penkt.) bus ALTO metinis suvažiavimas, o spalio 27 ir 28 d. d. kongresas. Jo tikslas - pademonstruoti lietuvių vieningumą kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo ir aptarti tuo reikalu suplanuotą akciją, reikalaujančią visuomenės įsijungimo ir paramos. Kongre-

sas vyks šūkiu: Vieninga kova už Lietuvos laisvę. Kongrese dalyvaus Amer. Lietuvių Tarybos nariai, centrinių ir bendrinių organizacijų atstovai, vietinių draugijų, klubų, kuopų, skyrių atstovai, laikraščių ir radio valandėlių atstovai, o svečiais kviečiama visa patriotinė lietuvių visuomenė.

ISPANAS INŽINIERIUS SUSIRŪPINĖS LIETUVA

Iš Ispanijos Amer. Lietuvių Tarybai atsiuntė laišką ispanas inžinierius Antonio Moya Somolinos. Jisai Madrido žurnale "Mundo Christiano" perskaitęs pasikalbėjimą su kun. dr. J. Prunskiu, patyręs iš kitų leidinių apie spaudą Lietuvoje, yra pasiryžęs įsijungti į veiklą dėl lietuvių tautos laisvės ir teisių. Rašo, kad plačiai seka informacijas apie Lietuvą, mokosi lietuvių kalbos, susirašinėja su kai kuriais vadovaujančiais lietuviais. Žinodamas, kaip ispanai mažai pažįsta Lietuvą ir lietuvius, jis jau pradeda straipsnių seriją ispanų spaudoje apie Lietuvą.

Nuotraukoje: JONAS TALANDIS, kuris kandidatuoja į Metropolitan Sanitary District komisierius ir KAZYS OKSAS, kandidatas į US kongresmanus. Kandidatuoja respublikonų sąrašų.

Pažymėtina, kad abu yra Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjai ir labai artimi Sandarai. Inž. JONAS TALANDIS yra ALT centro valdybos vicepirmininkas ir Sandaros ilgametis skaitytojas bei rėmėjas. PULK. INŽ. KAZYS OKSAS yra ilgametis Sandaros veikėjas, ALTE atstovauja Sandarai ir šiuo metu jis yra Chicago Lietuvių Tarybos pirmininkas. (žiūr. šiame Sandaros numeryje apie juos kitus straipsnius).

NAUJI PABALTIEČIŲ SIEKIMAI

Jungtinis Pabaltiečių Komitetas Vašingtone yra atlikęs du svarbiu uždaviniumi; 1. Plačiai JAV centro įstaigas informavo apie padėtį Pabaltijo valstybėse ir apie jų teisę į laisvę. 2. Siekė atitinkamų kongreso rezoliucijų, prezidento deklaracijų, svarbių įvairių centro pareigūnų pareiškimų. Šiedu užmojai yra reikiamai atsiekti. Dabar nusistatyta plėsti akciją trečia kryptimi: kelti Lietuvos, Latvijos, Estijos laisvės reikalą tarptautinėse institucijose. Buvo padarytos pastangos, kad tas klausimas būtų iškeltas Jungt. Tautų Žmogaus Teisių komisijos posėdyje Genevoje, Norima, kad JAV vyriausybė pasistengtų Pabaltijo valstybes įtraukti į Jungtinės Tautosose esantį sąrašą kraštų, kurie neturi savivaldos. Bus siekiama, kad JAV vyriausybė iškeltų Pabaltijo valstybių laisvės klausimą Jungt. Tautų Dekolonizacijos komitete. Norima, kad Pabaltiečių organizacija Jungtinėse Tautosose gautų nevyriausybinių organizacijos statutą ir turėtų galimybės stebėti svarstymus, liečiančius Pabaltijį, bei kelti su Pabaltijo žmonių laisve susijusius klausimus. Norima, kad JAV vyriausybė padėtų kai ką iš pabaltiečių projektų įvesti į Paryžiaus centrą turinčios UNESCO programą. Norima, kad JAV pasiųstų notą Sov. Sąjungai dėl rusifikacijos Pabaltijy, siekiama, kad NATO posėdyje būtų paskelbta deklaracija dėl Pabaltijo tautų laisvės.

Šie planai vasario 5 d. buvo aptarti Vašingtone ungtnio Pabaltiečių Komiteto metiniame posėdy, kuriame iš lietuvių dalyvavo dr. Jonas Valaitis, dr. Jonas Genys, Milda Vaivadienė. Pirmininko pareigas kiekvieneri metai perima kitos tautybės asmuo, tai po šio metinio posėdžio pirmininkavimą iš lietuvių perėmė estai. (ALT Inf.)

KAZYS OKSAS
IR
JONAS
TALANDIS

SANDARA

LITHUANIAN NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00
POSTMASTER: Send address changes to SANDARA, 840 W. 33rd St. Chicago, IL 60608

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

ĮVAIRENYBĖS

Per šešis metus JAV buvo daugiau kaip 5,000 torneidų, stiprių oro sukurių, nuo kurių žuvo netoli 300 asmenų.

Daugiausia Texas valstijoje - buvo 1,000 torneidų ir žuvo apie 80 žmonių. Floridoje buvo 450 torneidų, Oklahomoje apie 320, o apie po 200 torneidų buvo Iovos, Kansas, Arkanso Colorado, Luizianos, S. Dekotos ir Neb-raskos valstybėse. Ilinojuje buvo apie 120 torneidų ir žuvo netoli 20 žmonių.

Daugiausia juodukų gyvena Macon, apskr., Alabamoje - virš 80%, o East St. Louis, Ill. - virš 90%. Ispanų kilmės yra Laredo, Texas - virš 90%.

Kriminaliniai nusikaltimai kaikur pereitais metais yra sumažėję iki 10%, tačiau New Yorke jų buvo dar virš 600 tūkstančių, Detroite 150 tūkst., Bostone apie 70 tūkst., Washington D.C. apie 60 tūkst. o Floridoje po 15 tūkst. buvo W. Palm Beach, Daytona Beach ir Miami.

Vyresnio amžiaus žmonių (virš 65 metų) Floridoje gyvena - Miami Beach 52%, Hallandale 50%, Tamarac 45%, Deerfield Beach 41%, Lauderdale Lakes 38%, Boynton Beach 36%, kitur apie trečdalis.

Tankiausiai apgyventos apylinkės New Yorke valstijoje yra - New Yorke 64 tūkst. gyventojų kvadratinėje mylioje, Kings 32 tūkst., Bronx 28 tūkst. Kitose vietose - San Francisco, Californijoje apie 15 tūkst. kv. mylioje, Philadelphiaje, PA 12 tūkst., Baltimorėje, MD apie 10 tūkst. kv. mylioje.

Kokiomis kalbomis pasaulyje yra daugiausiai kalbančių? Kiniečių (oficiali mandarin kalba) 900 milijonų žmonių, anglų 465 milijonai, ispanų 290 mil., rusų 275 mil., arabų 183 mil., kitų mažiau.

Pagal American Cancer Society statistiką, šiais metais nuo plaučių vėžio mirs 121 tūkst. Pranašaujama, kad 1984 m. 870 tūkst. susirgs įvairiomis vėžio ligomis, iš jų pusė gyvens mažiausiai 5 metus.

1982 m. daviniais, JAV vienam dantistui vidutiniškai tenka 2,000 gyventojų, tačiau daugiausia dantistų yra District of Columbia, kur vienam tūkstančiui gyventojų tenka vienas dantis-tas.

Pereitais metais vadinamų "home computers" parduota 5 milijonai, daugiausia Commodore Int. ir Texas Instruments gamybos.

TORONTO PENSININKŲ ŽINIOS

• TORONTO LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBUI naujų namų pastate reikalingas pianinas, Klubas neturi lėšų nupirkti pianiną. Klubo valdyba maloniai prašo, jei kas turi atliekamą, nebenaudojamą pianiną, padovanoti klubui.

• Klubo inventorius iš Lietuvių Namų jau pradėtas perkelti į naujas patalpas pensininkų namuose.

• VILNIUS MANOR pastato oficialus atidarymas įvyks š.m. birželio mėnesyje. Atidarymo iškilimams paruošti sudarytas komitetas iš klubo valdybos narių. Į iškilmes bus pakviesti valdžios ir miesto administracijos pareigūnai.

• 1984 m. vasario 5 d. naujuose namuose dr. R. Zabieliauskas skaitė paskaitą, kurios pasiklausyti susirinko apie 200 pensininkų klubo narių. Prelegento paskaita ir atsakymai į klausimus klausytojams suteikė daug žinių apie vyresnio amžiaus žmonių sveikatos priežiūrą ir išlaikymą. Po paskaitos dalyviai buvo pavaišinti kavute ir pyragaičiais.

• Š.m. vasario 16 d. 3 val. p.p. "Vilnius Manor" salėje įvyko Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo narių informacinis susirinkimas. Dalyvavo apie 150 klubo narių, kurie su įdomumu iš klausė valdybos pirm. H. Adomonio ir namų priežiūros komiteto pirm. Vl. Jankaičio pranešimus apie įvykdytą namų statybą ir baigiamuosius darbus. Jau yra gautas leidimas padaryti iš lauko pusės atskirą įėjimą į pensininkų klubo patalpas. Šia proga buvo prisiminta Lietuvos Nepriklausomybės 66 metų paskelbimo sukaktis. Pastatas buvo papuoštas Lietuvos ir Kanados vėliavomis. Tautos Fondo įgaliotinis Kanadoje A. Firavičius pasakė jautrų žodį, primindamas pavergtą ir kenčiančią Lietuvą. Susirinkimo dalyviai suaukojo Tautos Fondui \$ 620.00.

K. Daunys

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirmasis vicepirm. - Aleksandras J. Chaplikas,
antrasis vicepirm. - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznyš.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Vankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruokis (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr. Kazys Sidlauskas.
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL. 60608.

KOKIO DIDUMO BUVO LIETUVA XVII SIMTMETyje?

Lietuvos suskirstymas su aiškini-mais yra Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje išleistame žemėlapyje, kurio kaina JAV ir Kanadoje \$7.00, kitur užsienyje \$8.00. Kreiptis: S. Bernatavičius, 1513 S. 48th Court, Cicero, Illinois 60650, U.S.A. Labai vertingas žemėlapis, duoda naujų žinių.

BROCKTON, Mass.

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

Sandaros 24-ji kuopa, Montello Lietuvių Tautinis Klubas ir Sandaros Klubas šiais metais Vasario 16-ją paminėjo savo patalpose vasario 19 dieną.

Minėjimą atidarė pirm. dr. Petras Bizinkauskas, invokaciją sukalbėjo kun. Albertas Abračinskas. Tolimesnis programos vedimas perduotas Petriui Viščiuniui.

Karo Muziejaus Invalidų trimitams aidint, įnešamos U.S ir Lietuvos vėliavos, sugiedami Himnai. Tylos minute pagerbiami žuvusieji kovose už Lietuvos laisvę. Susirinkusius sveikino Brocktono miesto majoras Carl D. Pitaro, kalbas angliškai pasakė Birutė Duobaitė-Silvia ir Jonas Giedraitis. Po to sekė vaišės, surengtos Onos Eikinienės ir jos kadro.

Svečių tarpe buvo Pranas Volungevičius-Wallen su žmona, trečios kartos lietuvis, daug prisidedantis prie Lietuvos vardo garsinimo amerikiečių tarpe, keleta kitų lietuvių kilmės miesto pareigūnų, Lietuvių Benruomenės, BALFO, Šaulių ir Moterų Sąjungos vadovai ir apie šimtinę sandariečių.

Svečiams pasisotinus, dr. Bizinkauskas vėl paprašė žodžio. Apibūdines Sandaros veiklą pranešė, kad Sandaros patalpos yra visada atviros lietuviškų organizacijų posėdžiams ir parengimams ir kad į Sandarą vėl primami nauji nariai. Metiniame narių susirinkime Vasario 16-tos proga skirtos Lietuvos vadinimui aukos. Šiais metais po \$200.- įteikiamos ALTO atstovui R. Bielkevičiui, Liet. Bendruomenės Brocktono Apylinkės vice-pirm. Liudai Šukienei, Lietuvių Fondo atstovui P. Jančauskui ir VLIKO vardu J. Stašaičiui. Stambi \$500.- auka įteikta Lietuvių Jaunimo Ansamblio "Sūkurio" atstovui Vytautui Sužiedėliui, kelionės išlaidoms šokė-

jams į Šokių Šventę Klevelande padengti. Kita didesnė vienkartinė auka paskirta \$ 100.- Lietuvos Vyčių Politiniam Komitetui.

Tenka pasidžiaugti, kad šis trijų vienetų simbiozas, po keliolikos metų merdėjimo ir gresiančios likvidacijos, dabartinės valdybos pastangomis vėl tvirtai stojasi ant kojų ir gausiomis aukomis remia vietos lietuviškas organizacijas ir spaudą.

Dabartinė valdyba: pirm. dr. Petras Bizinkauskas, vice-pirm. - Liuda Sukienė, sekr. - Povilas Jančauskas, išd. - Jonas Pašakarnis, fin. sekr. - Vytautas Zenkus
Direktoriai: Pranas Čepkauskas, Jonas Lenkauskas, Jonas Rinkus.

P.J.

BOSTON, Mass.

Seniausios lietuviškos radio programos Naujojoje Anglijoje, vadovaujamos Stepono ir Valentinos Minkų, švęs savo 50 metų sukaktuves 1984 m. balandžio 1 d., sekmadienį.

Ta proga rengiamas koncertas So. Bostono Lietuvių Piliiečių Draugijos Auditorijoje (trečiam aukšte), 368 W. Broadway, kampas E St. So. Bostone 3:30 val. p.p. Koncerte dalyvaus: sukaktuvių proga sveikins inž. Juozas Stašaitis iš Brocktono, dainuos "Paslapties Trio" iš West Hartford, Conn., vadovaujant Jurgiui Petkaičiui ir populiarus humoristas - aktorius Vitalis Žukauskas iš N.Y. atliks "Vieno žmogaus teatrą".

Po koncerto bus loterija ir šokiai pagerbti šių metų "Miss Lithuania of N.E." Verutę Bizinkauskaitę iš Brocktono. Bus šokių varžybos. Komitete, geriausių šokėjų išrinkimui, dalyvaus Ona Ivaškienė, Elena Valiukonienė ir inž. Brutenis Veitas.

Galėsite pavalgyti skanių lietuviškų valgių, pagamintų populiaros šeiminingės Monikos Plevokienės ir jos pagelbininkių.

Šeiminingės, kurios norėtų paremti šias programas, prašomos padovanoti savo rankdarbius koncerto loterijai, arba iškepti ką nors ir atnešti į koncertą, už ką iš anksto dėkojame. Įėjimas į koncertą - \$7.00. Tarkitės su savaisiais ir draugais dalyvauti šių radio programų 50 metų sukaktuvėse. Kviečia

STEPONAS IR VALENTINA MINKAI

LIETUVIAI!

Solidariai balsuokite už
JONĄ TALANDĮ,

juk jis yra ne tik kad
lietuvis, bet ir
tinkamiausias bei geriausias
techniškai pasiruošęs
kandidatas Metropolitan
Sanitary District
komisionieriaus vietai!

Jonas Talandis

VOTE

candidate for Commissioner
Metropolitan Sanitary District (MSD)

JONAS JOHN TALANDIS

127 North Dearborn Street
Suite 828
Chicago, Illinois 60602
312/641-6400
Bus. # 312/850-7280

Tautiečiai!

Visi dalyvaukime rinkimuose ir

parodykime vienybę ir

solidarumą, kad lietuvis

laimėtų!

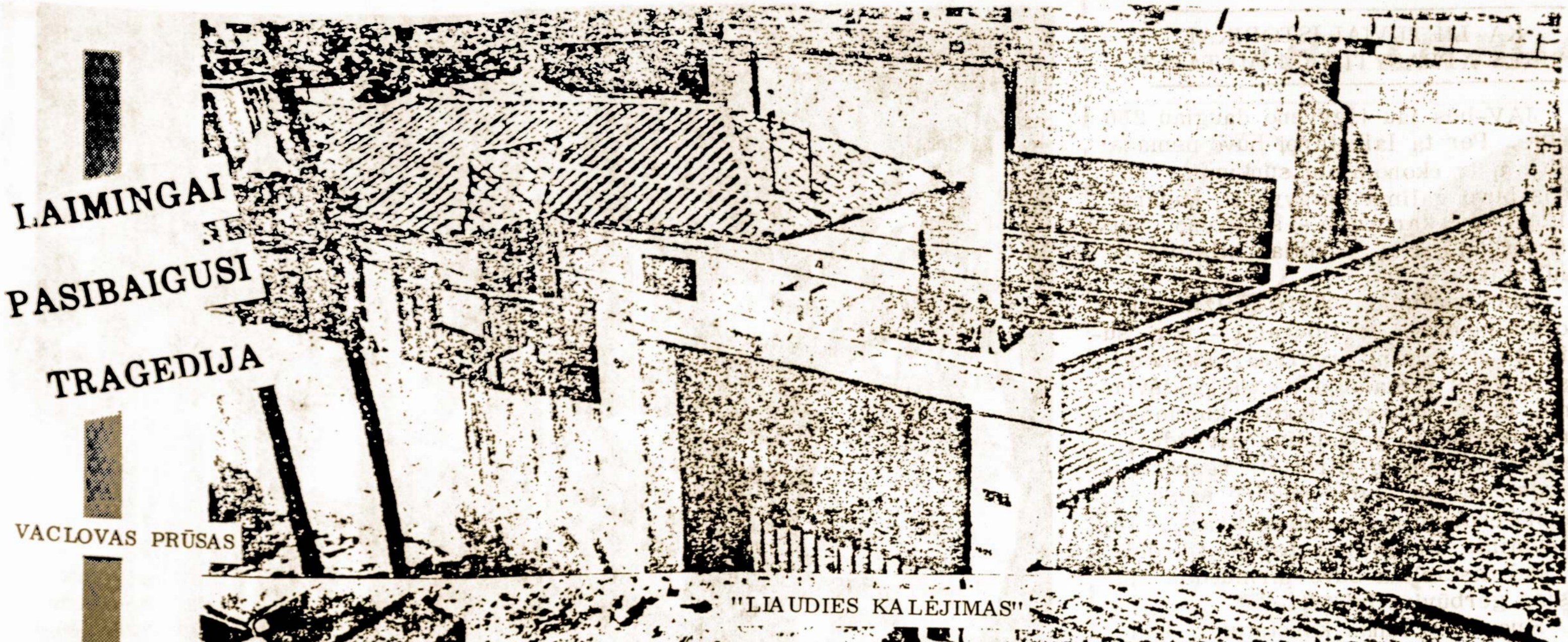
BALSUOKITE UŽ TALANDĮ JONĄ,

KAD JIS GAUTŲ BALSŲ MILLJONĄ!

**ELECT JONAS JOHN
TALANDIS**

JONAS JOHN TALANDIS

With an engineering background, many years of experience in community development and as a successful businessman, Jonas Talandis is well qualified to serve as a Commissioner of the MSD. Currently, Jonas is a residential land developer, specializing in residential income property investments and the development of residential subdivisions in Illinois. As a well-known leader of the Chicago ethnic community, and a participant in many Republican campaigns and activities, Jonas has what it takes to get elected.

LAIMINGAI
PASIBAIGUSI
TRAGEDIJA
VACLOVAS PRŪSAS

En esta vieja edificación, donde funcionó una fábrica de aceites que se incendió, funcionaba el "cuartel general" del ELN, en el que fueron mantenidas secuestradas varias personas y que les servía de centro de adiestramiento en Fontibón. (Foto de Guillermo Flórez)

(Tesis 2)

Kas dar nežino Didžiulio pagrobimo?

3. STEBUKLINGU BŪDU IŠLIKAUGYVAS

Pagrindyje veikianti paraudonavusių castristų gauja Kolumbijoje (Castro "romjumi" susižavėjusi grupė), tikrumoje vadinosi Organización Revolucionaria del Pueblo - ORP, o jos smogiamasis dalinys, užsiiminėjęs apilėšimais, pagrobimais, žudymais ir t.t. vadinosi Ejército de Liberación Nacional - ELN, atseit - tautos išlaisvinimo kariuomenė. Taigi, tokios "kariuomenės" grupė ir pagrobė lietuvį - bendrovės Distraco viceprezidentą ir direktorių pereinū metų lapkričio 14 d. 6 val. vakare.

Matyti, kad ELN "kariai" gerai buvo susipažinę su įmonės direktoriaus Algimanto Didžiulio tvarkaraščiu, nes vos tik jam su savo auto išvažiavus iš įmonės kiemo, tuojau pasivijo dvi mašinos, kurių viena pastoją Didžiuliu kelią, o kita iš užpakalio paraližavo judėjimą. Iš mašinų išlipę keli asmenys parodė knygele, panašią į Kolumbijos slaptosios policijos turimą, kurios viršų puošė F-2 ženklas. Didžiuliu dar prieštaraujant, du užpuolėjų tuojau surakinė rankas policijos arešto atveju vartojamomis grandinėmis, užrišo akis ir pusiau gulintį mašinos užpakalinėje sėdynėje nusivežė savais keliais. Važiavo visai kaitaliodami važiavimo kryptį. Tik įvažiavus į nežinomo pastato kiemą ir įvedus į kambarį, teatrakino rankas ir atrišo akis. Taip nieko nesakę, paliko jį vieną kambaryje nakčiai, kuriame buvo viena lova, kėdė ir stalas.

Nelaisvės metu visada Didžiulį saugojo keturi sargai, kurių veidai buvo nuolat pridengti kauke. Nors su pagrobtoju lituano "išlaisvinimo kariai" elgėsi padoriai, gerai maitinę, duodami laikraščių skaityti, leisdami televizorių žiūrėti, bet, matyti, nepasitikėdami padėtimi, kelis kartus nakties metu pagrobtoją buvo išvežę pasivažinėti, bet užrištomis akimis ir surakintomis rankomis. Sugrįždavo būk tai jau į kitą vietovę, nes kambarys buvo kitoks, baldai kiti, bet tik televizorius buvo tas pats ir patarnautojos buvo tos pačios.

Gaujos būstinė buvo parinkta Bogotos priemiestyje Fontibón buvęs vienos bendrovės aliejaus fabrikėlis - bendrovės, kurios nariai yra pasiturintieji ir kurių narij, buvusį teisėją Antonio Alvarado, dienraščio "El Tiempo" reporteris paminėjo, aprašinėdamas lituano kalvarijas.

Aliejinės pastatas buvo naudojamas įvairiems ORP ir ELN reikalams, vadybės posėdžiams, "karių" mankštai, šaudymo pratyboms, užmovus ant ginklo vamzdžio duslintuvą. Be to, pastato slėptuvėje buvo sukrauta ginklai, sprogstatuvė medžiaga, bombos, duokli viena galėjo sugriauti didokį pastatą. Trys atliekamieji kambariai buvo naudojami pagrobtojų uždarymui bei jų tarydymui. Policija rado gerai užmaskuotą 5 metrų ilgio požeminį išėjimą į užpakalinę pastato pusę. Viršutinėje pastato dalyje buvo laikomas pagrobtojas valstybės prezidento brolis ir taip pat per jo langelius dieną ir naktį du "kariai" stebėjo aplinką. Į aukštą vedantieji laiptai buvo užmaskuoti šėklų pilnais maišais. Tuo būdu gaujos štabas ir visa jos "kariuomenė" buvo gerai apsaugota. Bet vis dėlto, policija taip gerai viską suostė, jogei "kariai" tik tuomet susigaudė, kai policija jau viduje būdama į juos pradėjo šaudyti. Trys gaujos "kareiviai" vietoje buvo nušauti, o kiti šeši pasidavė be šūvio. Matyti, kad "kariai" pasitikėjo savo sargyba ir aukštą mūro tvora 5 metrų aukščio. Atrodo, kad ORP ir jos dalinys ELN aliejinės pastato paslaptimi didžiavosi, nes ji ki-taip nevardino, kaip carcel del pueblo (liaudies kalėjimas).

Kratos metu policija rado ne tik dokumentus, raštus, vėliavą ir ne tik krū-

vą ginklų ir šaudmenų, bet ir šifruotą "kariuomenės" reikalams skirtą statutą. Iš jo paaiškėjo, kad "tautos išlaisvinimo kariai" privalėjo prisilaikyti drausmės ir tvarkos, kiekvieną dieną keldavo 6 val. ryto, mankštindavosi, šaudydavo į taikinius, atlikinėdavo užpuolimų, žmonių grobimų ir apilėšimų pratybas ir visa tai buvo daroma vardan tautos ir žmonių gerovės. Tarp 7-9 val. vakaro buvo aptariama dienos veikla ir nustatoma kitos dienos, tikriau sakant, nakties "žygių" tvarka, nes jie tik nakties metu buvo judrūs. Atvykdavo ir išvykdavo iš "liaudies kalėjimo" 1 - 2 val. naktį.

Paaikėjo ir dar viena svarbi pagrindinio organizacijos ORP ir jos dalinio ELN veikla, jogei ji turėjo artimus ryšius su Castro Kuba. Iš jos gaudavo nurodymus, ginklus ir kitokią terorizmui reikiamą medžiagą. Patogesniai susisiekimui su Kuba, ORP "kareiviai" šiaurinėje Bogotos dalyje, Guaymaral aerodrome, buvo pasigrobę lėktuvą "Séneca" HK-3087. Anksčiau policija manė, kad lėktuvą buvo pagrobę narkotikų "pirkliai" ar kontrabandininkai, bet iš surastų gaujos štabe dokumentų paaiškėjo, jog tokį "žygį" padarė ORP organizacijos "kariai". Jie juo naudojami parsigabenti reikiamų ginklų tiesiog iš Granados salos. Tuo būdu, pasitvirtina JA Valstybių administracijos viešas pareiškimas, kad su rusų pagalba Castro planavo ir ruošė Granados salą paverti atsparos punktu vidurio ir visos Pietų Amerikos paglemžimui.

Aliejinės bei "liaudies kalėjimo" viduje policijai šaudant, lituano Didžiulis buvo prausykloje, kuri buvo užrakinta sargybinio. Šūviams nutilus, Algimantas pradėjo šaukti: "aš čia!". Ir tik policijai išlaužus prausyklos duris, lituano Didžiulis tegalėjo pasijausti laisvu. Įsitikinusiai jis reporteriams pareiškė, kad tik per stebuklą jis išliko gyvas, kadangi prieš pat šaudymą, jis įėjo į prausyklą. Kitu atveju grobikai galėjo jį nužudyti.

Iš už geležinės uždangos kilusiems Amerikos piliečiams ir gerai pažįstantiems subversyvinę Maskvos "ponų" veiklą, suprantama, jog ORP organizacija turi artimus ryšius ne tik su Castro valdoma Kuba, bet ir su Bogotoje veikiančia sovietiškos Rusijos punitinybe. Ir tai gerai patyriau 1948 m. belankant tarptautinę Bogotoje suruoštą parodą. Joje savo atskirus paviljonus turėjo ne tik satelitiniai rusų valdomi kraštai, bet ir pati Rusija. Viename tokiam paviljone, brezentu atitvertame kampe, buvo leista įsitaisyti radijo siųstuvus ir priimtuvus. Besidairant, pastebėjau, kad iš minios išsiskyręs indėniško būdo tipelis dingdavo tame kampe. Po kiek laiko pranešęs kas reikia ir gavęs nurodymų, nepastebimai vėl dingdavo minioje. Be to, vienas kinietis, ispanų kalbos žodyną rankoje belaidydamas, apie save ratu indėnų bei mulatų rasės žmonių būrij susistatęs, aiškino komunistinės sistemos gyvenimą, jo esmą ir būsimą "rojų".

Todėl nereikia manyti, kad ši Kolumbijoje veikianti teroristinė organizacija susidarė vien tik iš kolumbiečiais vadinamų Kolumbijos piliečių. Mums aišku ir taip pat Kolumbijos tvarkos darbuotojams dabar paaiškėjo, kad minimoje organizacijoje kaip instruktoriais ir vadovais yra įsimačiusių kubiečių, kad organizacijos PRP vyriausieji vadovai ir kai kurie nariai yra išėję mokslus, ideologinius ir subversyvinus, pačioje Rusijoje Lumumbo vardu esančiame terorizmo universitete, o kiti gi, jau vėlesniais metais, Kubos sostinėje Havanoje įsteigta universitete, jei taip jį galima pavadinti. Todėl teisingai Didžiulis Kolumbijos laikraščių reporteriams ir jį apklausinėjusiai policijai yra pasakęs, kad jį saugojusieji "kariai" su kuriais lošęs šachmatais ir kurių praleidęs nemažiau penkiolikos, buvo gerai išsilavinę, inteligentiški.

(Bus daugiau)

ENGLISH section

BALTIMORE, MD

LIŪTAS GRINIUS
ADDRESS ON THE OCCASION OF LITHUANIA'S INDEPENDENCE DAY AT THE LITHUANIAN HALL, BALTIMORE, MD
19 FEBRUARY, 1984

Madam Chairman,
Esteemed Guests,
Ladies and Gentlemen;

Each February sixteenth Americans of Lithuanian descent are reminded of their distinctive heritage; nearly a thousand year national history and some four thousand year long culture in and around North Eastern Europe.

Within this perspective, a year compares to but a fleeting moment in the well set pattern of this nation's strive to live. We cannot say, however, that even as brief a period as one year is ever without significance. A small nation, cast by fate to hang precariously between East and West, has succeeded in maintaining its individuality not by accident but by an acute perception of time and opportunity, and a subconscious stubbornness against alien influence. Freedom of any nation does not rest on a piece of paper and it does not come giftwrapped from abroad. Freedom is a commodity which has to be wrought by sheer will. It has to be bought at a price of blood, limb of life. It needs enlightened leadership and continuous strife for its protection.

February sixteenth in the German occupied Lithuania of sixty six years ago was an ordinary Sunday. Not too long ago an executive committee had been elected by a National Congress of delegates. Twenty men were charged to search for a future of two and a half million Lithuanians. World War One was ending and it was clear that neither Germany, nor Russia, or the other emerging neighbor states will leave Lithuania to itself.

It took five years of fighting, suffering economic deprivation, and several thousand lives before modern Lithuania began its ascend as an equal partner in the community of nations. Not unlike the United States in 1776, Lithuania was born against formidable odds of power, amidst numerous skeptics who said it could not be done, and at a price which was but a downpayment toward installements which its citizenry was to pay in the future on demand. But such is the saga of every nation.

Since 1918, Lithuanians have had several opportunities to demonstrate their will to be free.

At the onset of the Nazi - Soviet pact of 1939 Lithuania was sold to the Soviets. A national insurrection against the Russians took place at the start of the Nazi-Soviet war in 1941. A reestablishment of independence was declared with the intent to forestall Nazi aims of conquest. This did not work. A passive underground resistance movement sprung up. It cost this small nation a hundred thousand lives but its will was not broken.

As the Russian hordes pursued Hitler's armies in 1944, tens of thousands of Lithuanians formed armed resistance groups for the protection of their lives, property and freedom. No countryside was safe to the Russians. The warfare lasted eight years until the last glimmer of Western intervention died out. National lossess during this period count six hundred thousand - a fifth of the total population.

The uneasy tranquility of the ensuing ten years translated the armed hostility into passive resistance with a widespread

underground movement which continues into this day.

The Helsinki accords of 1975 have spawned the formation of overt but unsanctioned watch committees for overseeing the compliance with the agreements of human rights. Another committee for the protection of religious rights was formed. Petitions with signatures numbering into tens of thousands were being circulated and submitted in the name of various political, national, religious, and human rights causes. Clandestine underground periodicals have grown to sixteen different titles. And the Soviet prisons, KGB psychiatric hospitals, the forced labor camps swelled under the able leadership of Yuri Andropov.

The Helsinki accords of the Brezhnev era provided a major insight into the hypocrisy of the Soviet system and its leaders. It showed the well intended Western people that the spirit of the Soviet oppressed nationalities is not broken. It showed the dare of the subjugated people in defying their rulers even when they knew the terrible price which they will be obliged to pay.

To the present day Western observer, to the casual American who has learned to accept freedom for granted, Lithuanians may appear to be a most peculiar people who tenaciously hold on onto a national heritage, their language, and religion without practical gain but at a great personal inconvenience. Lithuanians may even appear to be unrealistic romantics who managed to overcome the loss of national statehood by translating their attention to cultural strife for self preservation regardless of where they live. These attitudes are even more peculiar when the prophetic words of Lithuania's Ambassador to Moscow, Mr. Jurgis Baltrusaitis, are recalled from April 1939:

"Looking back over the ancient as well as recent history of international developments, one sees that the whole process is always shaded a constant and nowadays especially dominant gruesome attitude toward the smaller nations. The small countries are nothing but currency in the pockets of the governments of the large powers. This currency is used to pay for their debts or for purchases of their own uninterrupted prosperity. We also know that large nations are sometimes given to invite smaller ones into pacts for furthering mutual economic or defense interests. Such actions hold true until the onset of critical time, whereupon they become conveniently forgotten, unknown nonentities."

Forty five years have passed since these words were said but little has changed. The callous attitudes persist and only political rhetoric, pleasing as it may be, is heard.

Let us ask, what has the West done in real terms to ease these peoples plight? What effort was promoted by the twenty seven non Communist states which are signatories of the Helsinki accords to protect the tens of thousands of courageous people in Lithuania, in the Ukraine and in Soviet occupied places? Let us also ask, whether the West is really so helpless that no political, economic, trade, intelligence, and intellectual resources remain to be exercised in behalf of freedom? I do not think so. The West has much more at its disposal than it was willing to use. I do think that the growing Soviet menace has reached a state were much more resourcefulness and more means must be employed. Specifically, a new global foreign policy must be established for the preservation of the free and for the freedom of the subjugated.

The Soviet Union and the Communist dominated world has grown and became equal or surpassed the might of the free civilized world. The Soviet Union has outgrown the menace and might of Napoleon, it surpassed the threat of Bismark's Prussia, and it is fifty times stronger and more evil than Hitler's Nazi Germany or Japan of the nineteen thirties and World War Two. Neither West nor East can now expect peace while Soviet Russia rules. Only a break-up of this empire into tens of independent national states will prevent Russian chauvinism, disguised under the hammer and sickle, from unsettling the world. These words are not warmongering. God forbid, no one should ever advocate a nuclear war. The words rest on the firm knowledge that the Soviet system is vulnerable from within and from without when global resources are prudently employed. The words advocate the need for a new foreign policy to be pursued by free nations. Such a policy must be cognizant that:

- Communism and the Soviet Union are mortal and total enemies of the West
- The Soviet System and its leaders are hypocritical, morally bankrupt, economically strained, and rest chiefly on the chauvinism of Great Russians

(Continued on page 5)

ALTO PADĖKA

Jo Ekscel. Vysk. Vincentui Brizgiui už pamaldas ir pamokslą bažnyčioje, Švč. M. Marijos Gim. par. chorui, dirig. A. Linui, vargonais palyd. A. Eitutei ir sol. Genovaitei Mažeikienei. Už atliktas pamaldas savo parap. bažnyčiose: vysk. A. Trakiui, kunigams St. Neimanui ir J. Jozupaičiui.

Aukš. Lituanistinės mokyklos mokiniams, jos direk. J. Masilioniui už pravedimą programos prie paminklo žuvusių dėl Lietuvos laisvės Jaunimo Centro sodelyje.

Sol. Gr. Stauskaitei už sugiedojimą himnų, kun. A. Zakaruskui už invokaciją.

Už pasakytas kalbas Lietuvos Gen. Kons. J. Daužvardienei, mero Washington pavad. H. Wallace, IL. senato pirm. sen. Ph. Rock, IL. Lt. Governor H. Ryan, kun. dr. J. Prunskui už turiningą paskaitą ir kalb. J. Talandžiui.

Už sveikinimus ALT pirm. dr. K. Šidlauskui, Ukrainiečių Kongreso pirm. dr. M. Charkevych ir Estų Rūmų pirm. E. Toomsalu, pranešėjai Ramunei Tričytei.

Lietuvių Meno Ansambliui DAINAVA, jos pirm. V. Jasinevičiui, valdybai, vadovei muz. Audronei Gaižiūnienei, akomp. muz. J. Maželiui, apšvietėjui Česlovi Rukuižai, solistams. Br. Maciukevičiui, R. Kasiuliui, V. Mieluliui, deklamuotojoms Z. Dubauskaitei ir A. Gaižiūnaitei.

Dėkojame visai lietuvių visuomenei ir organizacijoms, kurios dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės minėjime. Nuoširdi mūsų padėka visiems pinigine auka prisidėjusiems prie Lietuvos laisvinimo darbo.

Chicago Lietuvos Taryba

"ŽIBURĖLIS" - AMERIKOS LIETUVIŲ MONTESSORI DRAUGIJA REIKALINGA PARAMOS

Išsivijęs lietuvių išlaikymo pagrindas yra priaugančios kartos lituanistinis švietimas, pradedant vaikų darželiais.

Norint mūsų mažuosius palaikyti nenutolusius nuo savo tautos, jos kalbos bei tradicijų, Amerikos Lietuvių Montessori Draugija kartu su priemiesčių tėvais, steigia priešmokyklinio amžiaus vaikams mokyklėlę Lemonto apylinkėje.

Pradžia nelengva, ypač finansiškai. Patys tėvai, nors ir labai gerų norų, neįstengia mokyklėlės išlaikyti. Todėl tenka prašyti visuomenės ir lietuviškų organizacijų paramos.

PRAŠOMA AUKAS SIŪSTI:
Lithuanian Montessori Society of America, S. L. M.

5608 Aubrey Terrace
Downers Grove, Illinois 60516
Suburban Lithuanian Montessori pirminkė yra Dalia Januškienė.

KĄ LIETUVIAI ISTORIKAI URĖS APRAŠYTI 1984 METAIS?

JAV-bės jau išgyveno daugiau 200 metų. Per tą laikotarpį buvo nemaža politinių ir ekonominių sunkumų, kuriuos buvo galima pergyventi, kadangi baltoji rasė kartu ėjo - sugyveno. Niekas netikėjo, kad vėliau kils dideli konfliktai.

Industrialistai sukūrė milžinišką ekonominę dirvą, o liberalai - nori sunaikinti ekonominę progresą. Ekonominės sąlygos reikalauja ne tik pasišventimo, bet ir sunkaus darbo, kur mūsų demokratija yra geriausias pavyzdys, t.y. reikia sunkiai dirbti ir respektuoti tuos žmones, kurie sukūrė mūsų stipriausią ekonominį pasaulinį kraštą. Tas ekonominis laimėjimas pavyko tik dėl to, kad disciplina buvo pirmtinis jų tikslas gerbūviui laimėti.

Šiuo metu tenka konstatuoti, kad nėra nei disciplinos nei laimėjimo, tik tai griežti pasireiškimai, bereikalingi streikai, kurie gali sunaikinti mūsų kraštą.

Juodoji rasė per greitai išmoko ne kurti, bet visur kraštą vesti į sunaikinimą.

Tenka pasakyti, kad Chicago lietuviai gali labai ekonomiškai nukentėti, nes baltieji ir juodieji tarpusavyje neturi pasitikėjimo. Pvz. kol majorė Jane Birne pasitikėjo juodukų vadais ir davė jiems ekonomines lengvatas, bet pastarieji atsuko baltiesiems nugarą. Atrodo, kad ir kovo 20 d. pasikartos ta pati istorija. Todėl mums reikia balsuoti tik už lietuvių reikalų rėmėją SENATORIŲ CHARLES PERCY, ir lietuvių - Sanitarijos distrikto komisyonierių INŽ. JONĄ TALANDĮ, JAV-bių kongresmaną K. OKSĄ ir 15 Wardo komitmaną F. SAVICKĄ.

Mūsų lietuvių uždavinys išrinkti lietuvius į valdines pareigas. Nors tai yra mums - balsuotojams mažas darbas, bet tai bus didelis laimėjimas!

Adv. Charles Kal

APIE LIETUVIUS JAV SPAUDOJ IR TELEVIZIJOJ

Laikraštis "The Detroit News" išidėjo platų aprašymą Lietuvos nepriklausomybės minėjimo Detroito, informuodamas apie priespaudą Lietuvoje, idėdamas pagrindinio kalbėtojo Jono Kreivėno nuotrauką ir aprašydamas jo kėntėjimus Sovietų kalėjimuose. Minėjimas

ALTO surengtame Vasario 16 minėjime, Chicagoje, 1984 m. vasario 12 d. Pagrindinę kalbą sako ALTO informacijos direktorius kun. dr. Juozas Prunskis, prezidiume: Lietuvos Gen. konsulė Juzė Daužvardienė, Chicago Lietuvos Tarybos pirmininkas ats. pulk. Kazys Oksas ir kt.

(Nuotrauka: Martino Nagio)

buvo nufilmuotas NBC televizijos stoties ir parodytas vakaro žiniuose. Minėjimą ruošė Detroito Lietuvių Organizacijų Centras vasario 12 d. Priimtose rezoliucijose reiškiamas dėkingumas JAV vyriausybei už prielankumą Lietuvos išlaisvinimui, prašoma paveikti, kad būtų išvesta okupacinė kariuomenė iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir tie kraštai galėtų atgauti nepriklausomybę.

VYTAUTO DIDŽIOJO ŠAULIŲ RINKTINĖS 1983 m. SKIRTOS AUKOS

SPAUDAI: Draugas, Laisvoji Lietuva, Karys, Sandara, Litanas, Mūsų Žinios, Europos Lietuvis, Pasaulio Lietuvis ir Laiškai Lietuviams - \$ 310.

KNYGOMS LEISTI: L.K.B. Kronika, Etninių Grupių ir M. Jankaus leidiniams - \$ 165.

RADIJO VALANDĖLĖMS: Margutis, Lietuvos Aidai ir Bartkaus Šeimos - \$ 400.

LITUANISTINĖMS MOKYKLOMS: Universiteto Lietuvių Katedros įsteigimui, Brighton ir Marquette Parkų, Donelaičio mokykloms ir Vasario 16 gimnazijai - \$ 800.

KITIEMS: ALTUI, Lietuvių Teisėms Ginti Komitetui, Tautos Fondui, Lietuvių Fondui, Baltų Laisvės Lygai, BALFUI, Jaunimo Centriui, Lietuvių Kultūros Muziejui, Etninių grupių valdybai, Dainavos Ansambliui, Lietuvių Operai, Tautinių Šokių Institutui, Generalinės Konsulės pagerbimui ir įvairiai šalpai - \$ 1,514.

Iš viso paaukota - \$ 3,189. Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinė yra ne vien kultūrinė, Lietuvos patriotinė organizacija, bet stabiom sumom remianti ir kitas lietuviškas institucijas, kaip čia buvo paminėta.

Juozas Skeivys

GERA ŽINIA TAUPYTOJAMS

K A S A Lietuvių Federalinė Kredito Unija

KASA Lietuvių Federalinė Kredito Unija už IRA terminuotus indėlius moka 11%. Atidarę ar padidinę savo IRA sąskaitą iki šių metų balandžio 15 d., indėlių galite nurašyti nuo 1983-jų metų pajamų.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 100,- Patricija Gloveckas, Sun City CA, Sandaros 70 metų sukakties proga, Sandaros parėmimui
- \$ 25,- Irene A. Mickūnas, Jamaica Plain, MA
- \$ 20,- Albinas Bepirštis, Baltimore, MD
- \$ 10,- Jonas Kutra, Santa Monica, CA
- \$ 10,- Juozas Skeivys, Chgo, IL
- \$ 10,- Helen Buchinskis, Chgo, IL
- \$ 5,- D. Matonis, Chgo, IL
- \$ 5,- N. Stiklius, Cicero, IL
- \$ 5,- Pr. Šulas, Chgo, IL

Visiems už prenumeratų pratęsimą ir aukas Sandaros Spaudos Fondui dėkojame!

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors proga pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias 7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius

VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro

Sekmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Registered Broker

ROBERT J. ZAPOLIS

Attorney at Law

3208 W. 95th Street, Evergreen Pk. IL
Phone. 423 - 8330

Member Sandara Lodge 77.
Kreiptis lietuviškai arba angliškai.

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE

Ištaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

Bedford INN

COCKTAILS DRAFT BEER
5758 W. 65th St. (65th & MENARD)

RESTAURANT & LOUNGE

Food Service Hours Mon. to Thurs. 11-8 Fri & Sat to 10 p.m. Open Sat. at 4 p.m.

• Fresh Oysters & Clams • Sandwiches, Steak, Lobster • Fresh Seafood Specialties • Happy Hour 4 to 6 Mon. to Fri.
ORDERS TO GO AVAILABLE 582-3510

Sav. Denny Simenas,
Sandaros 77 kp. narys.

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

ENGLISH section

EDITOR Antanas Adomenas 7151 South California Chicago, Illinois 60629

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL CICERO CHAPTER

(AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA • CICERO SKYRIUS) 1621 South 61st Ave., Cicero, Ill. 60650 • Phone (312) 656-6155

RESOLUTION

We, the Lithuanian Americans of Cicero, Illinois assembled this 12th day of February, 1984, at St. Anthony Parish Hall, to commemorate the restoration of Lithuania's independence, do hereby state as follows:

That February 16, 1984 marks the 86th anniversary of the restoration of independence to the more than 700 year-old Lithuanian State:

That Lithuania was recognized as a free and independent nation and was a member of the League of Nations; however, she was by force and fraud occupied and illegally annexed by Soviet Russia in 1940.

NOW, THEREFORE, BE IT RESOLVED, THAT

We are grateful to President Ronald Reagan and the Department of State for the statements of official diplomatic non-recognition of the forced incorporation into the U.S.S.R. of Lithuania, Latvia and Estonia, and for the commitments to the people of these Baltic nations in their struggle to regain freedom:

We support the President and Congress of the United States of America in their continuing increase of military preparedness to defend our country against any adversary:

We ask President Ronald Reagan to renounce the Yalta and Potsdam agreements, and request the Congress to ratify this action, thus reinforcing the position of the United States in its statements against incorporation of the Baltic States into Soviet Russia;

We ask that the President and members of Congress condemn the Molotov-Ribbentrop Pact which divided Europe into two parts so that the independent states of Eastern Europe including Lithuania, Latvia and Estonia became Soviet Russia's colonies in violation of international law and self-determination of nations;

We ask the President to use every international forum to bring about the understanding that the Soviet-occupied countries are colonies of the Russian empire, and to support actions of its de-colonization, noting that the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples also applies to Lithuania and other occupied countries;

We urgently request President Ronald Reagan and the members of Congress to curtail trade with the Soviet Russia and its satellites, especially the sale of high technology products that in turn forces the United States to spend more tax dollars for defense.

We request that this resolution be forwarded to the President of the United States, Vice President, Secretary of State, Secretary of Defense, Secretary of Commerce, Presidential Counsel, United States Senators from Illinois, Chairman of Senate Foreign Relations Committee, Congressman from our district, Chairman of the House Foreign Affairs Committee, other appropriate Congressional Committees, and the news media.

Stanley Dabauskas Secretary of the meeting

By Bronė Motušis President of the Cicero Chapter of Lithuanian American Council and Chairperson of the meeting

THE CONGRESS OF LITHUANIANS IN USA

The Lithuanian American Council is organizing an impressive Congress of representatives of Lithuanian organizations, clubs, chapters functioning in the United States. The Congress will take place on October 27th and 28th, 1984 at Quality Inn Midway, 5001 West 79th Street, Chicago, Illinois.

PHYLLIS MICKUNAS works as the Development Coordinator Science Center, Worcester, Mass. She is a graduate of Holy Cross College, Worcester.

Phyllis Mickunas is the daughter of Irena and Antanas Mickunas. Also, she is the granddaughter of Jadvyga Tumaviciene.

Science Center Official Explores a Zoo in China

Phyllis Mickunas

By Richard Duckett Of the Telegram Staff

A Worcester Science Center official got a taste of being 'on exhibit' recently. On a tour in China, Phyllis Mickunas found herself to be "the big attraction at the (Taiyuan) zoo."

"Tourists rarely travel to Taiyuan," explained Ms. Mickunas, "and people were gathering around me and staring."

Although Ms. Mickunas did not take the 16-day trip in her capacity as development coordinator at the Science Center, she was interested in comparing the zoos of China with the Science Center zoo. "I wanted to see if I could learn anything that might be useful here, and also to find out how they deal with limited resources."

She said that because China has only just succeeded in being able to feed its own population, she wanted to see how well-maintained the country's zoos would be, considering the high costs of looking after animals such as tigers and pandas.

Merely on Display

Ms. Mickunas visited zoos in Taiyuan and Shanghai. She found that although "the animals appear to be healthy and well fed, overall, zoos in America are much more pleasant."

She said that in America "we are much more advanced in exhibiting animals and in educating people. More is done to try to duplicate the animals' natural environment, whereas in China the animals are often merely on display." She noted that for a tiger locked in a "small, sometimes dirty cage, it's not a very pleasant experience."

Ms. Mickunas said she "didn't see anything that indicated that people were being educated on wildlife. The signs just had the name of the animal and that was it. There was no mention of where the animal came from or what its natural habitat was like."

Emerging Prosperity

She said Chinese zoos resembled American zoos of 20 years ago. "Then they were just a repository for animals, but we've come a long way."

She traveled more than 1,500 miles through China, mainly in coal-powered trains reminiscent of American locomotives of the 1930s.

"China overwhelmed me," she said. "It's so large, with so many people, and it's so different."

She said the Chinese have a curiosity concerning foreigners, but "there is not as much regard for the individual as there is here. People were always pushing to get into lines."

But what impressed her the most was a sense of emerging prosperity. She said she saw "building and construction going on everywhere. Roads were being built, walls were being repaired. And there was a good deal of private commerce going on with lots of little shops and people selling souvenirs."

The tour was organized by the College of Professional and Continuing Education at Clark University.

Sunday Telegram September 18, 1983

THE LITHUANIANS

Collage of Lithuanian athletes including George Wenskus, Eddie Riska, Al Blolis, Buzz Buiuid, Al Wistert, Lou Rymkus, Ed Beinor, and Bill Kern with their respective achievements.

From "The Lithuanians" by Anthony D. Yuknis Published in 1941

LIUTAS GRINIUS Address on the occasion of Lithuania's Independence Day at the Lithuanian Hall, Baltimore, Md, Feb. 19, 1984

- More than one half of the Soviet suppressed population would welcome internal political change and a chance for independence
• Political rhetoric is no substitute for a well thought out plan of action
• Global foreign policy cannot be implemented by one nation and without the cooperation of the affected people who could be natural allies
• Global policy must be long term and needs to reach from Afghanistan to the Baltics, from the Crimea to the Pacific. It must employ all available resources in a concerted manner.

America has always been the land of resourcefulness, America is also a land of the immigrant. This private resource

KAS SKAITO RAŠO - SANDARA IŠSIRAŠO

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS.....

is available and it is able to do many things better and with more ideas than any official machine can. While foreign policy is the province of the government, global policy can no longer be unrelated among nations. The tools for the implementation of such policies should not be limited to official actions alone.

This is the message of this February sixteenth from a son of a nation which is paying for its freedom in numbers which greatly exceed the price of most other nations. This is also the message from an American who would like his country to succeed.

Lith. Students Eligible For Scholarships

The Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois has launched its annual search for four or five students to be recipients of scholarships being awarded this year by the organization.

High school seniors and college undergraduates of Lithuanian ancestry are eligible to apply for the scholarships.

Raymond Wertelka, public relations director of the chamber, said that 97 students have received financial aid through the scholarship program since it was established in 1964.

High school seniors may use their junior test scores when making application. Financial need is not a requirement.

More details can be obtained by calling scholarship chairman Juozas Bacevicius, 778-2233, or committee members Myto Shukis, 246-1010; Wertelka, 767-5176, or Robert Zapolis, 424-3907. Deadline for applications is April 15.

Scholarships will be presented at the chamber's annual awards banquet and dance May 26 at the Martini-que Restaurant. The event begins with a social hour at 6 p.m., followed by dinner at 7 p.m. and dancing after the award presentations.

Tickets, which can be obtained by calling members of the scholarship committee, are \$20.

ATKARPA Sandaros prenumeratos pratesimui

Inžinierius
Jonas
Talandis
matuoja
žemę,
pradedant
naują
statybos
darbą

IŠRINKIME LIETUVIŲ Į SANITARINĮ DISTRIKTĄ

Šie JAV rinkiminiai metai vėl mums suteikia galimybę ne tik balsuoti už mums priimtinus amerikiečius kandidatus į valstybinius postus, bet tiems postams pasiūlyti ir mūsų lietuvių kandidatą. Mes džiaugėmės turėdami išrinktą a. a. Antaną Olį, dabar džiaugiamės Illinois senatorium turėdami Frank Savicą.

Mums lietuviams svarbu, kad vienoje, ar kitoje platformoje, lietuvis išsikovoja vietą į kandidatus, kas nėra taip lengva. Mūsų kiekvieno lietuvių pareiga per kiekvienus rinkimus už jį balsuoti, nežiūrint ar jis ateina per demokratų, ar respublikonus.

Su džiaugsmu sutikome žinių, kad šiais rinkiminiais metais Cook apskrityje (kurioje yra Chicago ir eilė priemiesčių) respublikonai kandidatu į Metropolitan Sanitary District komisierius pakvietė INŽ. JONĄ TALANDĮ.

Šiam postui inž. Jonas Talandis turi visas reikiamas kvalifikacijas. Kaip statybininkas, per eilę metų jis statė ne tik kanalizacijos ir vandentiekio sistemas, bet įruošė ir vandens valymo stotis.

Kaip visuomenininkas Jonas Talandis sėkmingai dirba Amerikos Lietuvių Taryboje, Centro valdyboje eidamas vicepirmininko pareigas ir dalyvaudamas politinėje ir kitose komisijose. Taip pat jis yra Sandaros skaitytojas ir rėmėjas.

Inž. Jono Talandžio išrinkimui į Metropolitan Sanitary District patikėtinius yra sudarytas stiprus komitetas iš respublikonų ir demokratų lietuvių. Vienas iš stipriausių demokratų rėmėjų yra INŽ. ANTANAS RUDIS, J. Talandžio rinkiminei pradžia paaugojęs \$ 500.00. Rinkiminei kampanijai yra sudaryti lėšų telkimo, politinių patarėjų ir kiti reikalingi komitetai.

Š. m. vasario 29 d. buvo sušauktas rėmėjų rinkiminis susirinkimas. Jame dalyvavo visas būrys lietuvių visuomenės veikėjų ir profesionalų. Čia dalyvavo ir Kazys Oksas, kandidatuojąs į JAV kongresmanus. Už jo kandidatūrą irgi visi turime balsuoti.

Pirminiai rinkimai jau čia pat, juose dalyvaukime visi lietuviai taip, kaip juodukai dalyvavo Chicagos meru išrinkdami savo kandidatą.

Jonui Talandžiui ir Kaziumi Oksui, reikalingas kiekvieno mūsų balsas. Ši kartą parodykime vienybę ir solidarumą, kad mūsų lietuviai kandidatai laimėtų. Tada su mumis skaitysis ir patys amerikiečiai.

Bronius Juodelis

TMD 13

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

Senovės papročiai

KARNAVALAS UŽGAVĖNIŲ PAPROČIUOSE

Žodis karnavalas reiškia žmonių šventę po atviru dangumi su šokiais, su maskardiniais drabužiais, komiškais žaidimais ir eisenomis. Ši karnavalo šventė buvo žinoma lietuvių Užgavėnių papročiuose prieš krikščionybės įvedimą senovės Lietuvoje.

Užgavėnės - žiemos išlydėjimo ir pavasario sutikimo šventė. Senovės lietuviai jas švęsdavo kovo antrosios dekados pabaigoje - trečiosios pradžioje, kai susilygina nakties ir dienos trukmė. Katalikų bendrijai nustačius 7 savaitių priešvėlykinį pasniką - gavėnią, Užgavėnės pradėtos švęsti septintos savaitės prieš Velykas antradienį. Užgavėnių papročiai buvo susiję su žemdirbių gyvenimo sąlygomis bei aplinka, atsispindėjo pirmąsias bendruomeninės santvarkos laikais išgalėjęs žmonių tikėjimas magija ir turėjo Naujųjų Metų ciklo liaudies kūrybos bruožų.

Svarbiausią vietą Užgavėnių papročiuose užėmė karnavalas, kurį sudarė važinėjimasis, supimasis, kaukėtų žmonių vaikščiojimas, sotus valgymas. Apie tai žinių buvo rasta Kryžiuočių ordino dokumentuose. 1428 m. vienas vienuolis rašė, kad lietuvės moterys Užgavėnių metu rengiasi vyriškais drabužiais, šoka "velniškus" šokius. Buvo nešiojamos ant galvos įvairios kaukės, vaizduojančios arkli, mešką, ožį, gervę, vėlinį, giltinę, žydą, jo vaikus, gydytoją, elgetas, kareivius. Kaukės buvo daromos pačių vaidintojų iš medžio beržo tošies, avikailio, pakulų. Karnavalininkai vaizdavo savo aplinkos socialinius tipus: apsimetėlių elgetą, mainikautoją čigoną, keliaujantį pirklių žydą ir kt. Per vaikštynes buvo rodomos įvairios vaidybinės scenos, sakomos humoristinės kalbos, dainuojamos dainos, vaizduojamųjų žmonių elgesys paradijuojamas. Š. Lietuvoje labai mėgstamas humoristinis vaidinimas buvo Cidaro vestuvės, kurios vaizdavo perkaušusio senbernio Cidaro piršimasi gražiausiai apylinkės merginai.

Žemaitijoje karnavalininkų būrį lydėdavo iškamša, vadinama Kore ar Kotre. Kupiškio apylinkėse panaši baidyklė vaizdavo senį Gavėną. Morė būdavo aptaisoma senais moteriškais drabužiais, kurią veždavo rogemis. Po pusiaunakčio ji būdavo sudeginama ar paskandinama. Tai simbolizavo žiemos pabaigą. Kovą tarp žiemos ir pavasario vaizdavo tiems metų laikams atstovaujančių personažų storulio Lašininio ir išdžiūvėlio Kanapinio grumtynės, kurios baigdavosi Kanapinio pergale, o Lašininio iškamša būdavo sudeginama ar paskandinama. Nepriklausomos Lietuvos laikais, Kaune, Laisvės alėjoje, studentai surengdavo Lašininio ir Kanapinio eitynes, vaizduodavo jų kovą, kurią mėgo sekti jaunimas, ypač vaikai.

DIEVO RANKA ŽMONIŲ REIKALUOSE

Pirmas Vilties Spindulys

Pirmas Sutvertojaus pareiškimas, po nuodėmės atsiradimo, parodantis kad Jis nebuvo apleidęs žmonijos, randasi Jo žodžiuose į žaltį: "Moteriškos ainija sutrins tau galvą."—1 Mozės 3:15.

Jei Dievas nebūtų pasakęs ką nors daugiau ir jei Jis nebūtų davęs jokių aiškesnių apreiškimų per savo šventuosius pranašus, tai Jo pradinis pažadėjimas būtų buvęs vargiai tesuprantamas.

Bet norėdamas paguosti ir apšviesti tuos, kurie Jam tarnauja, Sutvertojas paskiau aiškiau paskelbė savo mellingus nutarimus. Todėl mes sužinojome, kad Dievo pareiškimas į aną žaltį yra kitas atsliepiamas į Krikščionių maldą: "Teateinie Tavo Karalystė; tebūnie Tavo valia kaip danguje taip ir žemėje." Dvidešimtmate Apreiškimo Knygos perskyrime mes randame paaiškinimą kaip moteriškės ainija sutrins žaltį galvą. Šitame puikiame skyriuje pasakyta, kad nužengė iš dangaus vienas galingas angelas, ir kad Jis sugavo senąjį žaltį, Vėlinį ir Šetoną ir surišo jį tūkstantčiui metų.

Galingasis angelas, Dievo pasluntyns, apie kurį čia kalbama, yra ne kas kitas kaip ana pažadėjimo ainija, kuri turėjo sutrinti žaltį galvą. Po to seka trumpas aprašymas apie Kristaus Karalystės įkūrimą ir karaliavimą per tūkstantį metų; ir šitame tūkstantmetyje mirusieji, maži ir dideli, bus sugrąžinti ir gaus progos gyventi tobuloje žemėje.

J. Gramontas

Adresas - 5421 So. Mozart St.,
Chicago, Illinois, 60632.

Kas domisi, prašome parašyti atviruką, gausite dovanų įvairių knygelių.

----- (Pr.) -----

Užgavėnių žaidynės buvo savotiškai improvizuoti liaudies teatro spektakliai. Iš Užgavėnių praktikuotų veiksmų daugiausia pasitaiko vadinamos pirmosios dienos magija - tikėjimas, kad nuo to, kaip elgiamasi laikotarpio (pavasario ir vasaros) pradžioje, priklausys viso laikotarpio pasisekimas arba vadinama panašumo magija - tikėjimas, kad bet koks veiksmas turės vėliau sukelti jį primenančias pasekmes.

Užgavėnių papročiuose ypač atsispindėjo rūpinimasis būsimuoju linų derliumi. Kad linai aukšti išaugtų, seni ir jauni supdavosi kluone tam tikslui įtaisytose sūpuoklėse, važinėdavo geriausiais arkliais, leisdavosi rogutėms nuo kalnelių arba įsitaisydavo karusėlę ant kūdros ledo, virsdavo į sniegą, laistydavosi vandeniu. Dar XIX a. pabaigoje kai kuriose rytų Lietuvos vietose kaimiečiai Užgavėnių dieną nemaldavo gironomis, negrūsdavo grūdų piestoje, bijodami, kad dėl to vėliau nekiltų audrų ar viesulų ir jie nesukdavo siūlų, nevydavo pančių, kad gimė eriuokai nesusergtų kvaituliui, nelopydavo drabužių, kad pelės nekapotų audeklų, kirmėlės nenuėstų kopūstų. Kitur tą dieną moterys tyčia skalbdavo baltinius, kad linai nebūtų žolėti, ant avilių užpildavo vandens, kad bitės neišspiestų nepastebėtos. Kai kur po vakarienes šeimininkė piemens juosta ar šiaudų ryšeliu suriškė krūvon šaukštus, samtį, linkėdama, kad vasarą jo ganomi gyvuliai nesiskirstytų ir nezyliotų. Merginos, kaip ir per Kūčias, burdavo savo vedybinę laimę.

Užgavėnių dieną buvo riebiai ir socialiai valgoma - 9 ar net 12 kartų, nes tikėta,

kad dėl to pavasarį ir vasarą nepritruks maisto ir jėgų sunkiems lauko darbams. Visoje Lietuvoje tradiciniu Užgavėnių valgiu buvo laikomi blynai, o Žemaitijoje dar ir šiupinys. Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo pradėtos kepti spurgos (išeivijoje vadinama "pončkomis"). Blynais, šiupiniu ir spurgomis buvo vaišinami ir karnavalininkai.

Nežiūrint sunkių sovietinės okupacijos gyvenimo sąlygų, pavergtoje Lietuvoje Užgavėnių papročiai nesunyko, jie palaikomi, organizuojant miestuose ir didesnėse gyvenvietėse karnavalus. Šalia tradicinių personažų, jose pasitaiko ir išjuokiančių komunistinės santvarkos negeroves, kurioms atvaizduoti, kaip rašoma Mažojoje Lietuviškoje Tarybinėje Enciklopedijoje, "... panaudojama dabartinio gyvenimo faktai".

(Iš Toronto "Lietuvių Namų Žinios", 1981 m. nr. 8, kurias redagavo J. Varanavičius)

KASA Lietuvių Federalinė Kredito Unija

AKTYVAI 20 milijonų dol.

M o k a :

MARQUETTE PARKE:
2422 W. Marquette Rd.
Chicago, IL, 60629
Telef. 737 - 2110

CICERO:
1445 So. 50th Ave.
Cicero, IL, 60650
Telef. 656 - 2201

Kasos valandos:
Nuo pirm. iki penkt.
10:00 iki 6:00 val.
Šešt. 10:00-2:00

Antr. 3:00 - 6:00
Ketv. 3:00 - 6:00
Šešt. 10:00 - 12:00

9% už taupomąją sąskaitą,
už 90 dienų, 6 mėn.,
1 metų, 3 metų indėlius.
10% - 500,00 iki 19,500,00
10.5% - 20,000,00 iki
100,000,00 dol.
11% - virš 100,000,00 dol.
11% - IRA
SKOLINA: tik savo nariams
žemesniais nušimčiais ne-
gu bankai ar kt. finansinės
institucijos.

Kiekviena sąskaita apdrausta Federalinės valdžios iki \$100,000,00

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKI-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street
737-8600

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/2%
PAID AND COMPOUNDED QUARTERLY

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

**Mutual Federal
Savings and Loan**

2212 WEST CERMAK ROAD Hours: Mon. - Fri. 9-4
CHICAGO, ILL. 60608 Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAVSKAS, Pres. Tel. 847 - 7747
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905